

הלכות שבת פרק יח

פרק יח

שיעורי הוצאה

א.

המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד - אינו חייב עד שיוציא ממנו שיעור שמועיל כלום.
שיעור הוצאה: תועלת כלום. בכדי הפעולה המינימלית שאליו נועדה הדבר.
ואלו הן שיעורי ההוצאה.

אוכלים

המוציא אכלי אדם - כגרוגרת, ומצטרפין זה עם זה.
והוא שיהיה כגרוגרת מן האוכל עצמו, חוץ מן הקליפין והגרעינין והעקצין והסובין והמורסן:

ב.

יין

יין - כדי רובע רביעית.
ואם היה קרוש - בכזית.
חלב בהמה טהורה - כדי גמיעה,
וחלב טמאה - כדי לכחול עין אחת.
חלב אשה ולובן ביצה - כדי ליתן במשיפה.
שמן - כדי לסוך אצבע קטנה של רגל קטן בן יומו.

טל - כדי לשוּף את הקילורית,

וקילור - כדי לשוּף במים,

ומים - כדי לרחוץ פני מדוכה.

דבש - כדי ליתן על ראש הכתית.

דם, ושאר כל המשקין, וכל השופכין - כדי רביעית:

א.

תבן תבואה - כמלוא פי פרה.

תבן קטניות - כמלוא פי גמל.

ואם הוציא תבן קטניות כדי להאכילו לפרה כמלוא פי פרה - חייב,

שאכילה על ידי הדחק שמה אכילה.

עמיר - כמלוא פי טלה.

עשבים - כמלוא פי גדי.

עלי שום ועלי בצלים -

אם היו לחים - כגרוגרת, מפני שהן אכלי אדם,

ויבשים - כמלוא פי גדי.

צירוף מינים שונים לשיעור

ואין מצטרפין זה עם זה לחומר שבהן, אבל מצטרפין לקל שבהן.

כיצד, הוציא תבן תבואה וקטנית,

אם יש בשניהם כמלוא פי פרה - פטור,

כמלוא פי גמל - חייב.

וכן כל כיוצא בזה לענין השבת:

המוציא עצים - כדי לבשל כגרוגרת מביצת התרנוגלין, טרופה בשמן ונתונה באלפס.

המוציא קנה - כדי לעשות קולמוס המגיע לראשי אצבעותיו.
ואם היה עבה או מרוסס - שיעורו כעצים:

תבלין

המוציא תבלין - כדי לתבל ביצה, ומצטרפין זה עם זה.

פלפלת - כל שהוא.

עטרן - כל שהוא.

ריח טוב - כל שהוא.

ריח רע - כל שהוא.

מיני בשמים - כל שהן.

ארגמן טוב - כל שהוא.

בתולת הורד - אחת.

מיני מתכות הקשים, כגון נחושת וברזל - כל שהן.

מעפר המזבח, ומאבני המזבח, וממקק ספרים, וממקק מטפחותיהן - כל שהן, מפני שמצניעין אותן לגניזה.

גחלת - כל שהוא.

והמוציא שלהבת - פטור:

המוציא זרעוני גינה שאינן נאכלין לאדם - שיעורן פחות מכגרוגרת.
מזרע קישואים - שנים,

ומזרע הדלועים - שנים.

מזרע פול המצרי - שנים.

המוציא סובין - כדי ליתן על פי כור של צורפי זהב.

המוציא מורסן,

אם לאכילה - שיעורו כגרוגרת,

ואם לבהמה - שיעורו כמלוא פי גדי,

ואם לצביעה - כדי לצבוע בגד קטן.

לולבי זרדין והחרובין,

עד שלא ימתקו - כגרוגרת,

ומשימתקו - כמלוא פי גדי.

אבל הלוף והחרדל והתורמוסין ושאר כל הנכבשין, בין משימתקו בין עד

שלא ימתקו - כגרוגרת:

ז.

המוציא גרעינין,

אם לאכילה - חמש,

ואם להסקה - הרי הן כעצים,

ואם לחשבון - שתים,

ואם לנטיעה - שתים.

המוציא אזוב,

לאכלים - כגרוגרת,

לבהמה - כמלוא פי גדי,

לעצים - כשיעור העצים,

להזייה - כשיעור הזייה:

המוציא קליפי אגוזין וקליפי רימונים, אסטיס ופואה ושאר הצובעין - כדי לצבוע בהן בגד קטן כסבכה שמניחין הבנות על ראשיהן.
וכן, המוציא מי רגלים בן ארבעים יום, או נתר אלכסנדריה, או בורית קימוניא ואשלג ושאר כל המנקין - כדי לכבס בהן בגד קטן כסבכה.
הוציא סממנין שרויין - כדי לצבוע בהן דוגמא לאורג:

המוציא דיו על הקולמוס - שיעורו כדי לכתוב ממנו שתי אותות.
אבל אם הוציא הדיו בפני עצמו, או בקסת - צריך שיהיה בו יתר על זה, כדי שיעלה ממנו על הקולמוס כדי לכתוב שתי אותות.
היה בקסת כדי אות אחת ובקולמוס כדי אות אחת, או בדיו לבדו כדי אות אחת ובקולמוס כדי אות אחת - הרי זה ספק.
הוציא שתי אותות וכתבן כשהוא מהלך - חייב, כתיבתן זו היא הנחתן.
הוציא אות אחת וכתבה, וחזר והוציא אות שניה וכתבה - פטור, שכבר חסרה האות הראשונה:

המוציא כוחל, בין לרפואה בין לתכשיט - כדי לכחול עין אחת.
ובמקום שאין דרכן להתקשט אלא בכחילת שתי עינים, והוציאו להתקשט - עד שיוציא כדי לכחול שתי עינים.
זפת וגפרית - כדי לעשות נקב.
שעוה - כדי ליתן על פי נקב קטן.
דבק - כדי ליתן בראש השבשבת.
רבב - כדי למשוך תחת ריקק כסלע:

המוציא אדמה - כדי לעשות חותם האיגרת.
 טיט - כדי לעשות פי כור של צורפי זהב.
 זבל או חול דק - כדי לזבל כרישה.
 חול גס - כדי לערב עם מלוא כף של סיידין סיד.
 חרסית - כדי לעשות פי כור של צורפי זהב.
 שיער - כדי לגבל טיט לעשות פי כור של צורפי זהב.
 סיד - כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות.
 עפר ואפר - כדי לכסות דם ציפור קטנה.
 צרור אבן - כדי לזרוק בבהמה ותרגיש, והוא משקל עשרה זוזים.
 חרש - כדי לקבל בו רביעית:

המוציא חבל - כדי לעשות אוזן לקופה.
 גמי - כדי לעשות תלוי לנפה ולכברה.
 הוצין - כדי לעשות אוזן לקפיפה מצרית.
 סיב - כדי ליתן על פי משפך קטן של יין.
 מוכין - כדי לעשות כדור כאגוז.
 עצם - כדי לעשות תרוד.
 זכוכית - כדי לגרוד בה ראש הכרכד עד שיפצע שתי נימין כאחת:

המוציא שתי נימין מזנב הסוס ומזנב הפרה - חייב.
 הוציא אחת מן הקשה שבחזיר - חייב.
 נצרי דקל, והן חוטי העץ - שתים.

חורי דקל, והן קליפי החריות - אחת.

מצמר גפן ומצמר כלך, וצמר גמלים וארנבים וחיה שבים, ושאר כל הנטוין - כדי לטוות חוט אורך ארבעה טפחים.

המוציא מן הבגד או מן השק או מן העור, כשיעורן לטומאה כך שיעורן להוצאה,

הבגד - שלשה על שלשה,

השק - ארבעה על ארבעה,

העור - חמישה על חמישה:

י.

המוציא עור שלא נתעבד כלל אלא עדיין הוא רך - שיעורו כדי לצור משקולת קטנה שמשקלה שקל.

היה מלוח ועדיין לא נעשה בקמח ולא בעפצא - שיעורו כדי לעשות קמיע.

היה עשוי בקמח ועדיין לא נתעבד בעפצא - שיעורו כדי לכתוב עליו את הגט.

נגמר עיבודו - שיעורו חמישה על חמישה:

טו.

המוציא קלף מעובד - כדי לכתוב עליו פרשת שמע עד "ובשעריך" (דברים ו' ד'-ט').

דוכסוסטוס - כדי לכתוב עליו מזוזה.

נייר - כדי לכתוב עליו שתי אותיות של קשר המוכסין, שהן גדולות מאותיות שלנו.

המוציא קשר מוכסין - חייב, אף על פי שכבר הראהו למוכס ונפטר בו, שהרי ראיה הוא לעולם.

המוציא שטר פרוע ונייר מחוק - כדי לכרוך על פי צלוחית קטנה של פלייטון.

ואם יש בלובן שלו כדי לכתוב שתי אותיות של קשר מוכסין - חייב:

בעלי חיים

טז.

המוציא בהמה חיה ועוף, אף על פי שהן חיים - חייב.

אבל אדם חי אינו משוי.

ואם היה כפות או חולה - המוציא אותו חייב.

והאשה מדדה את בנה בזמן שנוטל אחת ומניח אחת:

יז.

המוציא תינוק חי וכיס תלוי בצוארו - חייב משום הכיס, שאין הכיס טפילה לתינוק.

אבל אם הוציא את הגדול, אף על פי שהוא מלובש בכליו, וטבעותיו בידו - פטור, שהכל טפילה לו.

היו כליו מקופלין על כתיפו - הנושא אותו חייב:

יח.

המוציא חגב חי - כל שהוא,

ומת - כגרוגרת.

ציפורת כרמים, בין חיה בין מתה - כל שהיא, מפני שמצניעין אותה לרפואה.

וכן כל כיוצא בה.

המת והנבילה והשרץ, כשיעור טומאתן כך שיעור הוצאתן,

מת ונבילה - בכזית,

ושרץ - כעדשה:

יט.

היה שם כזית מצומצם והוציא ממנו כחצי זית - חייב, שהרי הועיל במעשיו שנתמעט השיעור מלטמא.

אבל אם הוציא כחצי זית מכזית ומחצה - פטור.

וכן כל כיוצא בזה משאר הטומאות:

כ.

במה דברים אמורים שאינו חייב אלא על הוצאה כשיעור - בשהוציא סתם, אבל אם הוציא לזרע, או לרפואה, או להראות ממנו דוגמא, ולכל כיוצא בזה - חייב בכל שהוא:

כא.

המצניע דבר לזריעה או לרפואה או לדוגמא, ושכח למה הצניעו, והוציא סתם - חייב עליו בכל שהוא, שעל דעת מחשבה ראשונה הוציא. ושאר האדם אין חייבין עליו אלא בשיעורו.

זרק זה שהוציא כבר לתוך האוצר, אף על פי שמקומו ניכר - כבר בטלה מחשבתו הראשונה, לפיכך אם חזר והכניסו, אינו חייב עד שיכניס כשיעור:

כב.

דבר שאין דרך בני אדם להצניעו, ואינו ראוי להצניע, כגון דם הנידה, אם הצניעו אחד והוציאו - חייב, ושאר האדם פטורין עליו, שאין חייבין אלא על הוצאת דבר הכשר להצניע, ומצניעין כמוהו:

כג.

המוציא חצי שיעור - פטור.

וכן, כל העושה ממלאכה מן המלאכות חצי שיעור - פטור.

הוציא חצי שיעור והניחו, וחזר והוציא החצי האחר - חייב.

ואם קדם והגביה החצי הראשון קודם הנחת החצי השני - נעשה כמו שנשרף ופטור.

הוציא חצי שיעור והניחו, וחזר והוציא חצי אחר והעבירו על הראשון בתוך שלשה - חייב, שהמעביר כמי שהניח על גבי משהוא.

אבל אם זרקו - אינו חייב עד שינוח שם על גבי משהוא:

כד.

הוציא חצי שיעור וחזר והוציא חצי שיעור בהעלם אחד,

לרשות אחת - חייב,

לשתי רשויות,

אם יש ביניהן רשות שחייבין עליה - פטור.

היתה ביניהן כרמלית - הרי הן כרשות אחת, וחייב חטאת:

שינוי בשיעור

כה.

המוציא פחות מכשיעור, וקודם שיניחו נתפח וחזר כשיעור,

וכן המוציא כשיעור, וקודם שיניחו צמק וחזר פחות מכשיעור - פטור:

המוציא כגרוגרת לאכילה, וצמקה קודם הנחה, וחשב עליה לזריעה או לרפואה שאינו צריך שיעור - הרי זה חייב כמחשבתו של עת הנחה. הוציא פחות מכגרוגרת לזריעה, וקודם הנחה חזר וחשב לאכילה - פטור. ואם תפחה קודם הנחה ונעשית כגרוגרת קודם שיימלך עליה לאכילה - חייב, שאפילו לא חשב היה מתחייב על מחשבת ההוצאה:

הוציא כגרוגרת לאכילה, וצמקה וחזרה ותפחה קודם הנחה - הרי זה ספק אם נדחה או לא נדחה. זרק כזית אכלין לבית טמא, והשלים כזית זה לאכלין שהיו שם ונעשה הכל כביצה, הרי זה ספק אם נתחייב על כזית, מפני שהשלים השיעור לענין טומאה, או לא נתחייב:

המוציא פחות מכשיעור, אף על פי שהוציאו בכלי - פטור, שהכלי טפילה לו, ואין כוונתו להוצאת הכלי אלא להוצאת מה שבתוכו, והרי אין בו כשיעור. לפיכך אם הוציא אדם חי שאינו כפות במיטה, פטור אף על המיטה, שהמיטה טפילה לו. וכן כל כיוצא בזה. המוציא קופת הרוכלים, אף על פי שיש בה מינין הרבה, ואפילו הוציא בתוך כפו, אינו חייב אלא אחת, שם הוצאה אחד הוא: